

Datum: 10.09.2026

Medij: Radar

Rubrika: Ekonomija na radaru

Autori: Jovan Rajić

Teme: Aleksandra Damjanović Sofronijević (Aleksandra Sofronijević)

Naslov: Zgarište sa pet zvezdica

Napomena:

Površina: 983

Strana: 42,43

Ekonomija na radaru

IZMENE ZAKONA O PLANIRANJU I IZGRADNJI KOJE OMOGUĆAVAJU
PRETVARANJE IZGORELOG ŠUMSKOG U GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE

Zgarište sa pet zvezdica

Bez javne rasprave, u paketu sa još 58 zakona, Skupština Srbije je pre raspuštanja još jednom poslužila kao protočni boiler da vlast unapred ozakoni ono što je naumila. Samo što su ovoga puta naprednjaci sa svojim koalicionim partnerima nadmašili čak i sebe

Jovan Rajić

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE Srbije je poslednjeg dana avgusta, zajedno sa još 58 tačaka dnevnog reda, usvojila izmene Zakona o planiranju i izgradnji. Bez prethodno sprovedene javne rasprave, što je sada već uobičajeni manir ove vlasti, u skraćenoj proceduri i zajedno „naguravajući“ u isti koš zakone o Pravosudnoj akademiji, javnom tužilaštvu, akcizama, PDV-u, vraćanju oduzete imovine i druge, Skupština je još jednom poslužila kao verifikaciono-protočni boiler za rešavanje hitnih pitanja vladajuće većine, u susret očekivanom raspisivanju sudbonosnih parlamentarnih izbora.

I ne bi ova, iako loša, ali ipak već viđena praksa, izažvala neku veću reakciju javnosti da naprednjaci ovaj put, zajedno sa svojim koalicionim partnerima, nisu nadmašili čak i – sebe. No, da krenemo redom.

Dana 7. avgusta u Narodnu skupštinu stigao je, između ostalih, i predlog Zakona o izmenama i dopunama Zako-

na o planiranju i izgradnji, koji se, u ovoj svojoj „izvornoj“ verziji, bavio samo malim solarnim elektranama i upravljanjem građevinskim otpadom i to na način da nudi administrativne olakšice vlasnicima malih postrojenja kapaciteta do jednog megavata. Naizgled, pozitivna izmena koja ne zahteva neku preteranu dodatnu analizu.

Dok je požar u Deliblatskoj peščari besneo, a država i njeni predstavnici bez uspeha pokušavali da nam objasne kako smo mi vatrogasna velesila, uprkos stanju na terenu, tada još uvek aktuelni potpredsednik SPS-a Branko Ružić je 21. avgusta, možda i znajući šta se priprema, a možda i proročki, izjavio da bi Vlada Srbije trebalo da „razmisli o moratorijumu na sve aktivnosti u Deliblatskoj peščari koje bi ugrozile obnovu ekosistema koji je pogođen velikim požarom na tom području“.

Dodao je drug Branko i da „požar ne bi smeo postati urbanistički plan po želji nekih“ i da bi „trebalo razmisliti o određenim restrikcijama na mogućnost investiranja u vetroelektrane, solarne elektrane i druge velike energetske objekte na zaštićenom području Deliblatske peščare“. Malo je verovatno da su ove crne misli i slutnje Ružiću spontano navrle na um, imajući u vidu činjenicu da se radi o nekome ko vrlo pažljivo meri svaku izgovorenu reč.

Nedugo potom, kao „poparene“ skočile su ministarke za zaštitu životne sredine i energetiku, Sara Pavkov i Dubravka Đedović Handanović, ubeđujući nas da nema nikakve bojazni da se ostvare crne slutnje Branka Ružića. U svojoj objavi na Instagramu od 22. avgusta, ministarka Pavkov kategorički je odbacila ove tvrdnje i ukazala da, dok država odgovorno obavlja svoj posao i radi na obuzdavanju vatrene sti-

UROŠ ARSIĆ / AFP / PROFIMEDIA

Datum: 10.09.2026

Medij: Radar

Rubrika: Ekonomija na radaru

Autori: Jovan Rajić

Teme: Aleksandra Damjanović Sofronijević (Aleksandra Sofronijević)

Napomena:

Površina: 983

Naslov: Zgarište sa pet zvezdica

Strana: 42,43

hije, „pojedinci iz neznanja ili svesne političke namere, uznemiravaju javnost izmišljenim pričama o navodnim planovima za gradnju i prenamenu zemljišta na ovom području“. Zbog toga bi bilo dobro da se oni koji govore o „urbanističkim planovima“, poručila je gospođa ministarka, „najpre upoznaju sa činjenicama, propisima i procedurama, a zatim objasne javnosti na osnovu kog dokumenta, odluke ili zvaničnog plana iznose takve lažne tvrdnje“.

Samo dan kasnije, na istoj mreži oglasila se i ministarka Đedović, uz poruku da požar „ne sme biti povod za širenje dezinformacija i političke manipulacije“, te da se u Deliblatskoj peščari „ne gradi, niti je planirana izgradnja vetroparkova“, a da „požar ne oslobađa prostor za izgradnju“, stavljajući tako tačku na zlonamerne insinuacije koalicionog partnera.

Međutim, ono što se našlo u usvojenoj verziji zakona 31. avgusta, nikako ne odgovara onome što se inicijalno našlo u skupštinskoj proceduri kao tekst predloga izmena, a direktno je suprotno i onome u šta su ministarke uveravale javnost manje od 10 dana ranije.

Članom 4. usvojenih izmena propisano je da se menja član 88. Zakona, na način da se dodaju novi stavovi u kojima se navodi da šumsko zemljište na kome je šuma „oštećena ili uništena požarom“ zadržava namenu određenu planskim dokumentom koju je imalo pre požara. Međutim, već sledećim dodatim stavom propisano je i da je promena namene ovakvog zemljišta moguća, u slučaju da se radi o projektima za koje je utvrđen javni interes, odnosno, u slučaju da se radi o projektima javne infrastrukture.

Imajući u vidu da „javni interes“ utvrđuje Vlada Srbije, ovim zakonom je praktično omogućeno da, u slučaju da Vlada proceni da je na području Deliblatske peščare celishodno razvijati, na primer, turizam i da je to u javnom interesu, namena šumskog zemljišta može biti promenjena u građevinsko, a nekom vrlo SNS hotelijeru može biti omogućena izgradnja hotelskog kompleksa na 20 spratova, sa pratećim zabavnim sadržajima, a sve u skladu sa zakonom.

Posebno je interesantan način na koji je ova nevešta podmetačina pokušala da se zataška. Naime, dok je u Skupštini trajala rasprava o 59 raznorodnih tačaka, 12 članova resornog Odbora za prostorno planiranje, saobraćaj, infrastrukturu i telekomunikacije iz vladajuće većine „iskralo se“ iz skupštinske sale u pratnji ministarke Aleksandre Sofronijević i održalo sednicu ovog Odbora. Na njoj su sami predložili amandman kojim se

uvodi mogućnost prenamene šumskog zemljišta, sa kojim se ministarka saglasila i koji je kao takav i zvanično ušao kao predlog za usvajanje u skupštinsku proceduru.

Ono što je najzanimljivije kada gledate snimak ove sednice, jeste da su se i predsednik Odbora Uglješa Marković (SPS) i svi ostali članovi Odbora svojski trudili da od javnosti sakriju na šta se predloženi amandman odnosi, pa, niti je bilo obrazloženja amandmana, niti je uopšte naznačeno o čemu se radi. Niti se na sajtu Narodne skupštine, bar do trenutka kada je čitava „šema“ otkrivena, nalazi(o) bilo kakav trag o tome kako smo na kraju završili sa potpuno drugačijom verzijom zakona od one koja je 7. avgusta ušla u proceduru.

Jedini trag o tome ostavio je nepažljivi Uglješa Marković, jer je u jednom trenutku izgovorio kobnu rečenicu „izmene člana 4. predloga...“.

Nevolja je što se upravo tim članom 4. izmena menja osnovni član 88. Zakona, pa je iz ovoga moguće zaključiti da je upravo ovim amandmanom, koji je Odbor i predložio, uvedena mogućnost prenamene šumskog zemljišta oštećenog u požaru.

Da stvar bude gora, Srbija već ima zakon kojim je ovo pitanje definisano. Naime, članom 10. Zakona o šumama izričito su propisana tri izuzetka u kojima je moguće izvršiti prenamenu šumskog zemljišta, a to svakako ne obuhvata rešenje iz najnovijih izmena Zakona o planiranju i izgradnji. Takođe je članom 16. istog zakona propisana obaveza sanacije šume u slučaju prirodnih nepogoda poput požara, dakle – bez promene

namene. Ovako jasna zakonska rešenja potpuno obesmišljavaju potrebu da se drugim zakonima ovo pitanje tretira dodatno i na drugačiji način.

Međutim, još od vremena rimskog prava postoji jedno pravilo kada je u pitanju primena zakona, a ono glasi *lex posterior derogat legi priori*, odnosno kasniji zakon stavlja van snage raniji. Ovo u praksi znači da ako postoje dva propisa koji isto pitanje tretiraju na različit način, ima se primeniti onaj koji je kasnije usvojen. Ovo utire put za davanje prednosti novousvojenom propisu u odnosu na Zakon o šumama i to upravo u spornom delu.

Nije nužno da su kreatori ovog poslednjeg haosa na umu imali Deliblatsku peščaru. Dok pišem ovaj tekst za Radar, gori Rogozna, nedavno je bilo požara na Staroj i Suvoj planini, a „zanimljive“ šume ometaju dalju ekspanziju rudarskih giganata koji uveliko rade u Srbiji. Mnogo je zainteresovanih kandidata koji bi svoj profit želeli da uvećaju po cenu bilo čega, pa i prirodnih dobara. Ali, zar to nije (ne)zvanična državna politika? ■

autor je advokat, osnivač i predsednik Upravnog odbora RERI-ja

